

Oppisopimusperiaatteiden tarkistaminen

Henkilöstöjaosto 17.12.2021 § 73

Valmistelija

Valmistelija: koulutussuunnittelija Hanna Visuri, hanna.visuri@salo.fi, puh. 044 778 2277, henkilöstöasiantuntija Anne Kujanpää, puh. 044 778 2248, anne.kujanpaa@salo.fi ja henkilöstöjohtaja Christina Söderlund, christina.soderlund@salo.fi, puh. 044 778 2103

Hallinnonsäännön § 51 mukaan henkilöstöjaosto päättää koulutusohjeistuksesta. Kaupunginhallitus on 2.3.2009 § 155 hyväksynyt Salon kaupungin koulutusperiaatteet, joissa annetaan ohjeita oppisopimuksesta, täydennyskoulutukseen osallistumisesta sekä uudelleen- ja jatkokoulutautumisesta.

Henkilöstöjaosto päätti 4.5.2021 § 81 tarkentaa koulutusperiaatteita siten, että sosiaali-, terveys- ja vanhuspalveluissa on mahdollista palkata oppisopimusopiskelija ns. ylimääräiseksi työntekijäksi, mikäli taloudelliset resurssit antavat siihen mahdollisuuden. Täyttöluvan piirissä oleviin tehtäviin tarvitaan henkilöstöjaoston hyväksymä täyttölupa.

Työntekijäpula on kasvava haaste erilaisissa tehtävissä eri puolilla organisaatiota ja kaupungin tulee päivittää koulutusperiaatteiden oppisopimuskäytänteitä vastaamaan nykytilannetta kaikkien tehtävien osalta huomioiden, että täyttöluvan piirissä oleviin tehtäviin tarvitaan henkilöstöjaoston hyväksymä täyttölupa.

Voimassa olevan ohjeen mukaan muilla kuin sosiaali-, terveys- ja vanhuspalveluissa, oppisopimuksen solmiminen on mahdollista vain niissä tilanteissa, kun kyseessä on kaupungin palveluksessa jo oleva työntekijä. Oppisopimusopiskelijaa ei ehdotuksessa tarkoitetuissa tapauksissakaan voi palkata ns. ylimääräiseksi työntekijäksi vaan sopimuksen pohjaksi tarvitaan aina vapaana oleva tehtävä tai sijaisuus. Työnantajalla tulee ensin olla tarve työn teettämiseksi ja sen jälkeen esimies voi harkita, onko työyhteisöllä mahdollisuus tehdä oppisopimus.

Oppisopimuskoulutuksella tarkoitetaan opintoja, joissa voi opiskella pääasiassa samoihin ammatillisiin perustutkintoihin, ammattitutkintoihin ja erikoisammattitutkintoihin kuin oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa. Oppisopimuskoulutus tarjoaa lisäksi mahdollisuuden ammatilliseen lisäkoulutukseen. Oppisopimuskoulutus on tutkintoon valmistava/johtava koulutus, jossa työskennellään keskimäärin 25 h/viikko. Kestoltaan koulutukset ovat yleensä 2-4 vuotta. Lisäkoulutuksessa koulutusaika vaihtelee 4 kk - 12 kk:n välillä.

Kun työnantaja toimii ns. kouluttajaosapuolena, saadaan mahdollisuus tutustuttaa opiskelija organisaatioon ja markkinoida tarjolla olevia työtehtäviä. Mikäli henkilö koulutuksen jälkeen työllistyy, tuntee hän jo valmiiksi talon toimintatavat ja perehdyttäminen nopeutuu.

Oppisopimus sitoo työnantajaa koko sopimuskauden ajaksi, mikä on otettava huomioon harkittaessa oppisopimuksen solmimisen mahdollisuutta. Oppisopimussopimuksen solmimisessa tulee huomioida, että opiskelija saa riittävän ohjauksen olemassa olevalta henkilöstöltä koko oppisopimuksen ajan. Oppisopimuksen jälkeen opiskelija voi hakea ja tulla valituksi koulutustaan vastaaviin tehtäviin normaalin haun yhteydessä.

Oppisopimuskoulutuksessa olevan/harjoittelijan palkka määräytyy lähtökohtaisesti samoin perustein kuin muunkin henkilöstön, eli tehtävien vaativuuden perusteella. Harjoittelijalle tulee vähintään maksaa virka- ja

työehtosopimuksen mukaista vähimmäispalkkaa. Oppisopimusopiskelijoille ei tehdä henkilökohtaisen työsuorituksen arviointia kuuden kuukauden palvelujakson jälkeen.

Oppisopimuskoulutuksesta sovitaan aina esimiehen kanssa ja esimies esittää oppisopimuksen tekoa hyväksyttäväksi palvelujohtajalle harkittuaan ensin ohjeistuksessa olevien periaatteiden täyttyminen. Oppisopimukset allekirjoittaa henkilöstöjohtaja.

Esittelijä	Vs. Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Koulutusperiaatteiden oppisopimuskoulutuksen kohtaa päivitetään siten, että Salon kaupungille voidaan palkata määräaikaisesti henkilö kaupunkiorganisaation ulkopuolelta tarkoituksena solmia hänen kanssaan oppisopimus, mikäli yksiköllä on vapaa tehtävä tai tehtävä on hyväksytty talousarvion henkilöstösuunnitelmassa. Oppisopimusopiskelijoille ei tehdä henkilökohtaisen työsuorituksen arviointia kuuden kuukauden palvelujakson jälkeen. Täyttöluvan piirissä oleviin tehtäviin tarvitaan henkilöstöjaoston hyväksymä täyttölupa.
Päätös	Henkilöstöjaosto hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksianto	Asianosaiset

Henkilöstöjaosto 04.03.2022 § 31
5552/01.00.00.03/2021

Valmistelija Vanhuspalveluiden johtaja Salla Lindegren, salla.lindegren@salo.fi, puh. 044 772 6557 ja henkilöstöjohtaja Christina Söderlund, christina.soderlund@salo.fi, puh. 02 778 2103.

Ympäri vuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksesta on säädetty laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista. 1.4.2023 henkilöstömitoitus nousee ollen välittömän asiakastyön osalta vähintään 0,7 työntekijää asiakasta kohti. Tämä tarkoittaa yhteensä noin 40 lähihoitajan lisäystä vuodelle 2023. Lisäksi vanhuspalveluissa on ikäihmisten määrän kasvusta johtuvan palvelutarpeen lisääntymisen takia tarve lisätä ympärivuorokautisen hoidon paikkoja. Tämän hetken henkilöstön saatavuuden valossa riskinä on, että ilman riittävää koulutettua henkilöstöä joudutaan ympärivuorokautisen hoidon paikkoja vähentämään, jotta mitoitus pysyy lakisääteisenä.

Kustannusten osalta voidaan todeta, että kunnalle myönnetään valtionosuutta valtionosuuslaissa määriteltyjen valtionosuustehtävien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Uusista tehtävistä, kuten vanhuspalvelulain muutoksesta, aiheutuvat kustannukset korvataan täysimääräisesti. Peruspalvelujen valtionosuus määräytyy valtionosuuslaissa määriteltyjen kriteerien perusteella ja on yleiskatteellista.

Koulutetun henkilöstön saatavuus on tällä hetkellä todella vaikeaa. Ympäri vuorokautisen hoidon varahenkilöstöä ei ole saatu vielä kukaan täytettyä täysimääräisesti. Toisin sanoen vanhuspalveluissa jää jatkuvasti vakituisten palkkamäärärahoja käyttämättä. Vapaana oleviin tehtäviin yritetään koko ajan rekrytoida koulutettua henkilöstöä, joten palkkamäärärahan löytymistä kokonaisuudessaan talousarviosta ei voida varmuudella luvata. Tarvittava palkkamääräraha selviää vasta, kun opiskelijat on valittu oppisopimuskoulutukseen.

Tämän hetken voimassa oleva ohje liittyen oppisopimusperiaatteisiin ei mahdollista oppisopimuskoulutusta täydessä laajuudessaan vanhuspalveluissa, vaikka henkilöstötarve on jatkuvaa ja pula koulutetuista työntekijöistä suuri. Aloittelevaa lähihoitajaopiskelijaa ei voi palkata ympärivuorokautiseen hoitoon vapaana olevaan tehtävään, koska kaikkiin tehtäviin tarvitaan lähihoitajan tai vastaavan tutkinnon suorittanut työntekijä mitoituksen täyttymistä varten ja aloittelevaa lähihoitajaopiskelijaa ei voi laskea välittömän asiakastyön henkilöstömitoitukseen. Valvira ohjeistaa, että oppisopimusopiskelija voidaan käyttää tietyin periaattein silloin, kun opiskelijalla on riittävä osaaminen suhteessa tutkinnon perusteisiin, ammattihenkilölainsäädännön edellyttämään osaamiseen sekä työpaikan osaamistarpeisiin. Vakiintunut käytäntö on, että opiskelijalla tulee olla tehtynä 2/3 osaa opinnoista ennen kuin hän voi täysimääräisesti tehdä välitöntä asiakastyötä.

Henkilöstöjaosto päätti 4.5.2021 § 81 tarkentaa koulutusperiaatteita siten, että sosiaali-, terveys- ja vanhuspalveluissa on mahdollista palkata oppisopimusopiskelija ns. ylimääräiseksi työntekijäksi, mikäli taloudelliset resurssit antavat siihen mahdollisuuden.

Lisäksi henkilöstöjaosto päätti 17.12.2021 § 73, että voimassa olevan ohjeen mukaan muilla kuin sosiaali-, terveys- ja vanhuspalveluissa, oppisopimuksen solmiminen on mahdollista vain niissä tilanteissa, kun kyseessä on kaupungin palveluksessa jo oleva työntekijä. Oppisopimusopiskelijaa ei ehdotuksessa tarkoitetuissa tapauksissakaan voi palkata ns. ylimääräiseksi työntekijäksi vaan sopimuksen pohjaksi tarvitaan aina vapaana oleva tehtävä tai sijaisuus.

Vanhuspalvelut hakevat erillistä lupaa poiketa oppisopimusperiaatteista siten, että vanhuspalveluissa voitaisiin palkata oppisopimusopiskelijoita ilman niihin täysimääräisesti varattuja palkkamäärärahoja. Vanhuspalvelut sitoutuvat hakemaan lisätalousarvion kautta lisämäärärahaa mikäli taloudelliset resurssit eivät riitä. Tämän hetken tilanteessa ja tiedossa olevan mitoituksen noston takia olisi syytä kaikin tavoin edistää henkilöstön saatavuutta, jotta vanhuspalvelut pystyvät vastaamaan tulevaan tarpeeseen. Päätös tarvitaan pikaisesti, jotta elo-syyskuussa saataisiin aloitettua koulun kanssa yhteistyö omasta koulutusryhmästä ja opiskelijahaku auki jo keväällä. Tavoite olisi, että saataisiin vähintään 15-20 hengen oppisopimuskoulutusryhmä.

Vanhuspalveluiden tulee pysyä myönnetyn talousarvion määrärahojen sisällä. Mikäli laskelmat keväällä osoittavat, että ne eivät riitä, on esitys lisätalousarviosta tehtävä ennakoivasti mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Esittelijä	Vt. Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Vanhuspalveluille myönnetään erillinen lupa poiketa oppisopimusperiaatteista siten, että vanhuspalveluissa voidaan palkata oppisopimusopiskelijoita ilman niihin täysimääräisesti varattuja palkkamäärärahoja. Vanhuspalveluiden edellytetään hakevan lisätalousarvion kautta lisämäärärahaa, mikäli taloudelliset resurssit eivät riitä. Tällä päätöksellä pyritään turvaamaan henkilöstön saatavuus ja lakisääteisen mitoituksen noston aiheuttama henkilöstötarpeen kasvu vuonna 2023.
Päätös	Henkilöstöjaosto hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksianto	Vanhuspalvelujohtaja Koulutussuunnittelija